

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

College van B&W van Gemeente Goirle
T.a.v.
Postbus 17
5050 AA Goirle

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Olonummer

Onze referentie
1296775

Bijlagen
0

Datum 02 november 2022
Betreft Wabo advies omgevingsvergunning rijksmonument

Naam Maria Boodschap (kerkgebouw)
Adres Van Malsenstraat 1
Postcode/plaats 5051 CA Goirle
Gemeente/provincie Goirle; Noord-Brabant;
Monumentnummer 516986

Geacht college,

Op 29 juli 2022 vroeg u mij u te adviseren over de voorgenomen wijziging(en) van bovengenoemd monument op grond van artikel 2.26, derde lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in samenhang met artikel 6.4, eerste lid onder a, van het Besluit omgevingsrecht (Bor). U heeft mij daartoe de aanvraag om een omgevingsvergunning toegezonden. Op 18 oktober 2022 zijn planaanpassingen aan de RCE gepresenteerd.

Advies

Ik adviseer u de gevraagde omgevingsvergunning niet te verlenen. Vervolgens benoem ik de benodigde aanpassingen in het plan die tot een positief advies kunnen leiden.

Hieronder licht ik toe hoe ik tot dit advies ben gekomen. Bij de beoordeling heb ik de stukken betrokken zoals deze zijn ingediend bij de aanvraag.

Het plan

De aanvraag heeft betrekking op de herbestemming van het kerkgebouw tot 19 (huur)appartementen met een aantal collectieve voorzieningen. De binnenruimte wordt hiervoor voorzien van tussenvloeren en scheidingswanden met in de middenas van de kerk een verbindingsgang vanaf de hoofdentree tot aan de viering. In de gevels worden een groot aantal nieuwe openingen en balkons aangebracht. Langs de gevels komen terrassen als buitenruimte. Aan de lage muur rondom het kerkterrein worden geen aanpassingen voorgesteld.

In een planaanpassing die op 18 oktober 2022 aan mij is gepresenteerd is inzicht gegeven in de meest recente wijzigingen aan het plan, die hoofdzakelijk betrekking hebben op verfijning van de vormgeving van gevelopeningen en

balkons en het behoud van een groot deel van de glaskunstwerken van Lucas van Hoek en een aantal andere glas-in-loodramen.

Motivering

Het kerkgebouw met bijbehorende pastorie uit 1940, in de stijl van de Delftse School, is een ontwerp van architect C.H. de Bever (Eindhoven) en van belang als exponent van traditionalistische architectuuropvattingen. Dit manifesteert zich o.a. in het materiaalgebruik en de kenmerkende geslotenheid aan de buitenzijde. Het monument is van waarde als bijzondere uitdrukking van de esthetische en liturgische ontwikkeling van het katholicisme in het interbellum, wat onder meer blijkt uit het feit dat alle kerkgangers goed zicht hebben op het altaar. In het interieur zijn nog diverse elementen zoals gebrandschilderde vensters, het hoofdaltaar, doopvont e.d. aanwezig. Het kerkgebouw is onderdeel van een beschermd complex waartoe ook de pastorie en een lage muur die het kerkterrein markeert, behoren. Het monument verkeert na restauratie in een goede staat, maar kent al een tijdlang geen gebruik meer.

Over een woonfunctie in de Maria Boodschapkerk om daarmee het leegstaande kerkgebouw te behouden kan ik positief adviseren wanneer dit samengaat met het behoud van de cultuurhistorische, architectuurhistorische en stedenbouwkundige waarden van het monument. In dit geval is het programma voor herbestemming van deze kerk tot woningen, evenals in de eerder aan mij voorgelegde plannen, echter zeer intensief. Vrijwel de gehele kerkruimte wordt opgevuld met woningen waarvoor tussenvloeren en scheidingswanden worden aangebracht. De ruimte-ervaring van de kerkruimte zal hierdoor grotendeels teniet gaan en betekenisvolle bouwdelen zoals een apsis, zijn niet meer herkenbaar als één ruimte. Het grote aantal toegevoegde openingen en de balkons die ook in beeldbepalende geveldelen zoals het transept en het koor worden aangebracht, grijpen in op de kenmerkende geslotenheid en het silhouet van de kerk. Over een vergelijkbaar plan als mij nu wordt voorgelegd voor het rijksmonument, heb ik om die reden eerder een negatief preadvies uitgebracht (2017). Tevens heb ik in 2020 kritisch gereageerd in het kader van de ruimtelijke procedure voor de nieuwe bestemming.

In het huidige ontwerp is meer aandacht uitgegaan naar horizontale en verticale zichtassen in de middenas en een deel van de viering van de kerk, wat positief is. Daarnaast heb ik ook waardering voor de uitwerkingen van het ontwerp die op 18 oktober 2022 aan mij zijn gepresenteerd, waarin duidelijk gekozen wordt voor behoud van een groot deel van de glas-in-loodramen van Lucas van Hoek. Daarnaast zie ik dat in de vormgeving van nieuwe gevelopeningen en balkons meer verfijning is aangebracht. Aan de belangrijkste kritiek op het plan uit mijn eerdere advies is echter niet tegemoet gekomen.

Door een minder intensieve invulling, waardoor het mogelijk wordt enkele beeldbepalende en betekenisvolle delen van de kerk, zoals de apsis, te ontzien (en eventueel een openbaar of collectieve functie te geven) zou de nieuwe woonfunctie beter kunnen samengaan met het behoud van de specifieke kwaliteiten van het monument. Daarnaast kan ook een meer bescheiden vormgeving van nieuwe ingrepen bijdragen aan een betere inpassing van deze functie in het monument.

Uitgangspunten

Voor meer informatie over aanpassing, restauratie en verduurzaming van rijksmonumenten kunt u onder andere terecht bij '*Uitgangspunten en overwegingen advisering gebouwde en groene rijksmonumenten*' op www.cultureelerfgoed.nl en op www.stichtingerm.nl

Afschrift en tekeningen

Graag wijs ik u erop dat u op grond van het Bor verplicht bent een afschrift van het ontwerpbesluit en van de beschikking, beide met bijbehorende stukken, op te sturen naar de staatssecretaris van OCW, via het Omgevingsloket online of omgevingsvergunning@cultureelerfgoed.nl.

Vragen

Mocht u nog vragen hebben over de inhoud van dit advies, dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd vermeld staat.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,